

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-Н J. MAZÁK
представено на 6 септември 2012 година¹

Дело C-610/10

**Европейска комисия
срещу**

Кралство Испания

„Приложимост във времето на член 260, параграф 2 ДФЕС — Допустимост на иска — Решение на Съда, установяващо неизпълнение на задължение — Неизпълнение — Парична санкция“

1. В рамките на настоящото производство Европейската комисия предявява иск срещу Кралство Испания на основание член 260 ДФЕС във връзка с твърдения за неизпълнение на Решение на Съда от 2 юли 2002 г. по дело Комисия/Испания² (наричано по-нататък „решението от 2002 г.“). С това решение Съдът постановява, че като не е приело необходимите мерки за съобразяване с Решение 91/1/ЕИО на Комисията от 20 декември 1989 година относно помощите, предоставени в Испания от централното правителство и от правителствата на някои автономни области, на Magefesa³, производител на кухненски прибори от неръждаема стомана и малки домакински електроуреди⁴, доколкото с това решение помощите, предоставени на Indosa, Gursa, Migma и Cunosa, са обявени за неправомерни и за несъвместими с общия пазар, Кралство Испания не е изпълнило задълженията си по член 249, четвърта алинея ЕО, както и по членове 2 и 3 от посоченото решение⁵.

2. Следва да се уточни, че настоящият иск се отнася само до неизпълнението на решението от 2002 г. по отношение на помощите, отпуснати на Indosa от Баската автономна област под формата на гаранция по заем в размер на 300 милиона ESP [испански песети], предоставена пряко на Indosa, на гаранция по заем в размер на 672 милиона ESP за предприятията на Magefesa и на лихвена субсидия от 9 милиона ESP. Що се отнася до предприятията Gursa, Migma и Cunosa, след 2006 г. Комисията приема, че Решение 91/1 е изпълнено, тъй като те са прекратили дейността си и активите им са били продадени на пазарни цени.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — C-499/99, Recueil, стр. I-6031.

3 — Magefesa е испанско холдингово дружество, което включва главно четири промишлени предприятия: Industrias Domésticas SA (наричано по-нататък „Indosa“), Manufacturas Gur SA (наричано по-нататък „Gursa“), Manufacturas Inoxidables Gibraltar SA (наричано по-нататък „Migma“) и Cubertera del Norte SA (наричано по-нататък „Cunosa“).

4 — ОВ L 5, 1991 г., стр. 18.

5 — С решението от 2002 г. Съдът също така е установил, че Кралство Испания не е изпълнило задълженията си по Решение 1999/509/ЕО на Комисията от 14 октомври 1998 година относно помощта, предоставена от Испания на предприятията от групата Magefesa и на нейните правоприменици (ОВ L 198, стр. 15). Настоящият иск обаче се отнася само до твърдяното неизпълнение на решението от 2002 г. във връзка с Решение 91/1.

I – Досъдебна процедура

3. От 2004 г. насам Комисията и Кралство Испания разменят обширна кореспонденция относно изпълнението на решението от 2002 г. Предвид значителния брой разменени писма ще се позова само на най-важните моменти от тази кореспонденция.

4. Тъй като на 19 април 1994 г. Indosa вече е било обявено в несъстоятелност, но дружеството е продължило дейността си посредством дъщерното си дружество, а именно дружеството CMD⁶, Комисията неколkokратно изисква от испанските власти информация относно ликвидацията на Indosa. Тя настоятелно ги приканва да предприемат всички необходими мерки за пълното приключване на ликвидацията на предприятието и за прекратяване на дейността му.

5. Испанските власти отговарят, че ликвидацията на активите на Indosa все още не е приключила, тъй като споразумението за ликвидация относно продажбата на всички активи и за прекратяване на предприятието, потвърдено с определение от 29 септември 2004 г., все още не било окончателно. Едва на 30 май 2006 г. испанските власти уведомяват Комисията, че споразумението е придобило окончателно сила на 2 май 2006 г.

6. В писмото си от 26 януари 2007 г. Комисията отбелязва, че като дъщерно дружество на Indosa CMD продължава да извършва субсидираната дейност и насочва вниманието на испанските власти към факта, че ефективното изпълнение на Решение 91/1 изисква възстановяването на несъвместимите с общия пазар помощи от стопанския субект, който реално се е ползвал от тях. В отговор на посоченото писмо испанските власти представят информация относно процедурата по продажба на единствения актив на Indosa, а именно акциите на CMD. Накрая, с две писма от септември 2008 г. испанските власти посочват, че нямало подходяща оферта за акциите на CMD и че в крайна сметка активите на Indosa не били продадени.

7. С писмо от 24 октомври 2007 г. испанските власти посочват, че помощите, обявени с Решение 91/1 за несъвместими с общия пазар, са включени в масата на несъстоятелността на Indosa. През юли 2008 г. Комисията изисква писмени доказателства, които обаче не били представени от испанските власти.

8. С писма от 8 октомври 2008 г. и 13 ноември 2008 г. испанските власти уведомяват Комисията, че на 30 юли 2008 г. CMD е обявено в несъстоятелност.

9. С писма от 18 август 2009 г., 7 септември 2009 г. и 21 септември 2009 г. Комисията иска от испанските власти, първо, подробен график, в който е посочена датата за прекратяване на дейността на CMD и на производството по ликвидация на неговите активи, второ, информация за процедурата по продажба на активите, трето, доказателство, че посочената продажба е била извършена в съответствие с пазарните условия, и четвърто, доказателства, че помощите, обявени за несъвместими с общия пазар, са били включени в масата на несъстоятелността на CMD.

10. С писма от 21 септември 2009 г. и 13 октомври 2009 г. испанските власти отговарят, първо, че дейността на CMD е прекратена на 30 юли 2009 г., второ, че производството по несъстоятелност е в ход пред съответния национален съд (без да представят поискания от Комисията подробен график), и трето, че те не знаят дали помощите, несъвместими с общия пазар, са включени в масата на несъстоятелността на CMD. На 1 декември 2009 г. испанските власти изпращат окончателния списък на кредиторите на CMD, одобрен от компетентния национален съд. Баската автономна област не фигурира в този списък на помощите, обявени с Решение 91/1 за несъвместими с общия пазар.

6 — CMD е учредено през 1994 г. от синдика на Indosa, за да предлага на пазара неговата продукция. Акциите на CMD били единственият актив на Indosa.

11. На 20 ноември 2009 г. Комисията изпраща на Кралство Испания официално уведомително писмо на основание член 228, параграф 2 ЕО, като посочва, че си запазва правото — след като се запознае с обясненията на съответната държава членка или ако те не ѝ бъдат изпратени в определения срок — да издаде при необходимост мотивирано становище на основание член 228, параграф 2 ЕО.

12. В отговор на това писмо на 26 януари 2010 г. испанските власти уведомяват Комисията, че привеждането в съответствие с решението от 2002 г. е започнало, тъй като Indosa и CMD са в процес на ликвидация, те нямат персонал и са прекратили дейността си.

13. На 18 март 2010 г. Комисията изпраща допълнително официално уведомително писмо, с което отправя покана до Кралство Испания, на основание член 260, параграф 2 ДФЕС, да изложи своите съображения в срок от два месеца, считано от получаването на писмото. Комисията посочва, че си запазва правото, след като се запознае със становището на съответната държава членка или в случай, че съображенията не ѝ бъдат изпратени в определения срок, да сезира Съда по силата на член 260, параграф 2 ДФЕС.

14. Испанските власти отговарят на това допълнително официално уведомително писмо с писма от 2 юни 2010 г., 9 юни 2010 г. и 29 септември 2010 г., от които е видно, че Баската автономна област не фигурира сред кредиторите на CMD и че има намерение да се конституира като страна в производствата по несъстоятелност, като поиска да бъде включено в списъка на задълженията на масата на несъстоятелността вземането, което тя има към Indosa по отношение на помощите, обявени с Решение 91/1 за несъвместими с общия пазар. С електронно съобщение от 7 юли 2010 г. испанските власти изпращат одобрения от националния съд план за ликвидация на CMD.

15. При това положение на 22 декември 2010 г. Комисията предявява настоящия иск.

II – Производство пред Съда и искания на страните

16. С исковата си молба Комисията моли Съда:

- да установи, че като не е приело всички мерки за изпълнение на решението от 2002 г., Кралство Испания не е изпълнило задълженията си по Решение 91/1 и по член 260 ДФЕС,
- да осъди Кралство Испания да заплати на Комисията периодична имуществена санкция в размер на 131 136 EUR за всеки ден забава на изпълнението на решението от 2002 г., считано от деня на произнасяне на решението по настоящото дело до деня на изпълнението на решението от 2002 г. в неговата цялост,
- да осъди Кралство Испания да заплати еднократно на Комисията сума, чийто размер е резултат от умножаването на дневна сума от 14 343 EUR по броя на дните, през които е продължило нарушението, от деня на произнасяне на решението от 2002 г., и:
 - деня, в който на Кралство Испания бъдат възстановени помощите, обявени за неправомерни с Решение 91/1, ако Съдът установи, че възстановяването е действително извършено преди произнасянето на решение по настоящото дело,
 - деня на произнасяне на решение по настоящото дело, в случай че към тази дата решението от 2002 г. не е изпълнено в неговата цялост,
- да осъди Кралство Испания да заплати съдебните разноски.

17. Кралство Испания иска от Съда:

- да отхвърли иска и при условията на евентуалност да наложи периодична имуществена санкция с размер 12 269,70 EUR на тримесечие, както и еднократно платима сума от 44,80 EUR на ден, и
- да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

18. На 22 март 2011 г. Кралство Испания повдига възражение за недопустимост на основание член 91 от Процедурния правилник на Съда, което Съдът решава да разгледа заедно с въпросите по същество.

19. С определение на председателя на Съда от 13 май 2011 г. Чешката република е допусната да встъпи в производството в подкрепа на исканията на Кралство Испания. В писменото си становище при встъпването Чешката република се съсредоточава върху въпроса за допустимостта на иска.

III – Преценка

A – По допустимостта на иска

20. Във възражението си за недопустимост Кралство Испания оспорва редовността на досъдебната процедура поради липсата на мотивирано становище.

21. В основата на това възражение е изменение, въведено с Договора от Лисабон в процедурата, която задължително трябва да предхожда производството за установяване на неизпълнение на задължения от държава членка поради неизпълнение на решение на Съда, установяващо неизпълнение на задължения.

22. Кралство Испания, подкрепено от Чешката република, и Комисията спорят относно това дали в конкретния случай редовността на досъдебната процедура трябва да бъде преценена въз основа на член 228 ЕО, тъй като е започнала с официалното уведомително писмо от 20 ноември 2009 г., т.е. преди влизането в сила на Договора от Лисабон, или въз основа на член 260, параграф 2 ДФЕС, тъй като посоченият член трябвало да се прилага от датата на влизане в сила на този договор, дори досъдебната процедура да е започнала преди това.

23. Кралство Испания счита, че прилагането на член 260, параграф 2 ДФЕС би имало обратно действие и следователно то би нарушило принципите на правната сигурност и за недопускане на прилагане с обратна сила на нормите, предвиждащи по-неблагоприятни санкции.

24. В това отношение следва да се припомни, че производството за установяване на неизпълнение на задължения поради неизпълнение на решение на Съда, установяващо неизпълнение на задължения, трябва да се разглежда като специално съдебно производство за изпълнение на съдебни решения или с други думи като изпълнително производство⁷. Целта на това производство е да осигури и да гарантира възстановяване на спазването на законността⁸. Предявяването на иск за установяване на неизпълнение на задължения трябва да бъде

7 — В тази връзка вж. Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция (C-304/02, *Rescueil*, стр. I-6263, точка 92).

8 — Вж. в този смисъл Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция (посочено в бележка под линия 7, точка 93).

предхождано от досъдебна процедура, чиято редовност съставлява основополагаща, нарочна гаранция, съдържаща се в ДФЕС, не само за защита на правата на съответната държава членка, но и за осигуряване на ясно определен предмет на спора в евентуалното съдебно производство⁹.

25. Досъдебната процедура, която предхожда производството за установяване на неизпълнение на задължения поради неизпълнение на решение на Съда, установяващо неизпълнение на задължения, също като тази, която предхожда производството за установяване на неизпълнение на задължения от държава членка, съгласно член 228 ЕО първоначално се е състояла от два последователни етапа, а именно: изпращане на официално уведомително писмо и издаване мотивирано становище. В това отношение не мога да се съглася с Кралство Испания, че провеждането на досъдебната процедура е само следствие от административната практика на Комисията. Както Комисията посочва в писменото си становище по възражението за недопустимост, етапите на досъдебната процедура произтичали пряко от член 228 ЕО.

26. Въведеното с Договора от Лисабон изменение се състои в опростяване и следователно в ускоряване на досъдебната процедура с отпадането на етапа на мотивираното становище. От това следва, че член 260, параграф 2 ДФЕС обвързва допустимостта на иск, предявен за установяване на неизпълнение на задължения поради неизпълнение на решение на Съда, установяващо неизпълнение на задължения, само с условието съответната държава членка да е имала възможност да представи становището си преди предявяването на иска. Според мен официалното уведомително писмо, с което се отправя покана до съответната държава членка да представи становището си относно неизпълнението на решението на Съда, е достатъчно, за да се осигури спазването на горепосоченото условие.

27. Възниква въпросът дали член 260, параграф 2 ДФЕС се прилага само по отношение на производствата, започнати след влизането в сила на Договора от Лисабон, което би означавало, че след 1 декември 2009 г. официалното уведомително писмо е трябвало да бъде адресирано до съответната държава членка, или той може да се приложи и по отношение на производствата, започнати преди посочената дата, което би означавало, че редовният ход на досъдебната процедура следва да се преценява въз основа на член 260, параграф 2 ДФЕС за всички иски, предявени след влизането в сила на Договора от Лисабон.

28. По този въпрос съм съгласен с Чешката република, че отговорът зависи от преценката дали член 260, параграф 2 ДФЕС трябва да се разглежда като процесуална норма или по-скоро като материалноправна норма. Обратно обаче на твърденията на Чешката република, не считам, че този член сам по себе си трябва да се счита за материалноправна норма.

29. Според мен член 260, параграф 2 ДФЕС има смесен характер. Той съставлява материалноправна норма, която определя и предвижда парични санкции за „правонарушение“, изразяващо се в неизпълнение на решението на Съда, установяващо неизпълнение на задължения. Обратно, по отношение на изискването за досъдебна процедура, в рамките на която съответната държава членка може да представи становището си, той съставлява процесуална норма, определяща условията за осъществяването на правата, произтичащи от материалноправна норма. Тази констатация се отнася и за изискването в иска да бъде посочен размерът на еднократно платимата сума или на периодичната имуществена санкция.

⁹ — В тази връзка вж. Решение от 26 април 2012 г. по дело Комисия/Нидерландия (C-508/10, точка 34 и цитираната съдебна практика). Макар Съдът да посочва тази характеристика във връзка с иск за установяване на неизпълнение на задължения по член 258 ДФЕС, смятам, че тя важи и в контекста на производство за установяване на неизпълнение на задължения поради неизпълнение на решение на Съда, установяващо неизпълнение по член 260, параграф 2 ДФЕС.

30. В това отношение Съдът ясно посочва, че по общо правило процесуалните норми трябва да се прилагат от момента на влизането им в сила¹⁰.

31. Различно би било, ако Договорът от Лисабон бе съдържал преходна разпоредба, която да предвижда, че ако досъдебната процедура е започнала преди 1 декември 2009 г., трябва да се спазва член 228, параграф 2 ЕО. Договорът от Лисабон обаче не съдържа такава разпоредба.

32. Следователно, що се отнася до член 260, параграф 2 ДФЕС, редовността на досъдебната процедура трябва да се преценява въз основа на посочения член за всички предявени след 1 декември 2009 г. искове, макар официалното уведомително писмо, с което започва досъдебната процедура, да е адресирано до съответната държава членка преди тази дата.

33. Що се отнася до довода на Кралство Испания, че прилагането в настоящия случай на член 260, параграф 2 ДФЕС би нарушило принципа на правната сигурност, може да се направи позоваване на практиката на Съда относно принципа на оправданите правни очаквания, съгласно която този принцип не би могло да се тълкува дотолкова разширително, че изобщо да препятства прилагането на новата правна норма спрямо бъдещите последици от фактически положения, възникнали при действието на предходната норма¹¹. Считаю, че тази съдебна практика е валидна по аналогия и за съотношението между принципа на правната сигурност и принципа на незабавното прилагане на процедурните правила.

34. В това отношение следва да се отбележи, че Кралство Испания не може да твърди, че вследствие на преценката на редовността на досъдебната процедура въз основа на член 260, параграф 2 ДФЕС, то не би могло да се запознае по недвусмислен начин със своите права и задължения и да действа съобразно с тях, както се изисква от принципа на правната сигурност¹². Всъщност задължението за вземане на необходимите мерки за изпълнение на решение на Съда е предвидено в правния ред на Съюза още преди Договора от Лисабон и Кралство Испания е било конкретно информирано с допълнителното официално уведомително писмо от 18 март 2010 г., че Комисията е имала намерение да сезира Съда по силата на член 260, параграф 2 ДФЕС веднага след представянето на неговото становище.

35. Що се отнася до другия довод на Кралство Испания, според който прилагането на член 260, параграф 2 ДФЕС би нарушило принципа за недопускане на прилагане с обратна сила на нормите, предвиждащи по-неблагоприятни санкции, достатъчно е да се посочи, че Договорът от Лисабон не внася никакво изменение, свързано със санкциите за неизпълнение на решението на Съда.

36. В заключение, в настоящия случай преди предявяване на иска Кралство Испания е имало възможност да представи становището си относно неизпълнението на задължението, в което го упреква Комисията, както се изисква в член 260, параграф 2 ДФЕС. Доказателство за това са официалното уведомително писмо от 20 ноември 2009 г. и допълнителното официално уведомително писмо от 18 март 2010 г., с които Комисията е отправила покана до Кралство Испания да представи становището си по неизпълнението на решението от 2002 г. Считаю, че досъдебната процедура е проведена в съответствие с член 260, параграф 2 ДФЕС, поради което предлагам на Съда да отхвърли повдигнатото от Кралство Испания възражение за недопустимост.

10 — Вж. Решение от 29 март 2011 г. по дело ArcelorMittal Luxembourg/Комисия и Комисия/ArcelorMittal Luxembourg и др. (C-201/09 P и C-216/09 P, Сборник, стр. I-2239, точка 75 и цитираната съдебна практика), Решение от 29 март 2011 г. по дело ThyssenKrupp Nirosta/Комисия (C-352/09 P, Сборник, стр. I-2359, точка 88) и Решение от 14 февруари 2012 г. по дело Toshiba Corporation и др. (C-17/10, точка 47).

11 — Решение от 27 януари 2011 г. по дело Flos (C-168/09, Сборник, стр. I-181, точка 53 и цитираната съдебна практика).

12 — Вж. в този смисъл Решение от 29 март 2011 г. по дело ThyssenKrupp Nirosta/Комисия (посочено в бележка под линия 10, точка 81).

Б – По неизпълнението на задължения

37. В решението от 2002 г. Съдът е установил, че като не е приело необходимите мерки за съобразяване с Решение 91/1, Кралство Испания не е изпълнило задълженията си по член 249, четвърта алинея ЕО, както и по членове 2 и 3 от Решение 91/1. Следователно изпълнението на решението от 2002 г. предполага изпълнението на Решение 91/1, а изпълнението на посоченото решение предполага възстановяване на обявените за неправомерни помощи.

38. Ето защо констатацията, че Кралство Испания не е изпълнило задълженията си по член 260, параграф 1 ДФЕС зависи от това дали държавата членка е събрала от получателите помощите, обявени за неправомерни с Решение 91/1. Следва да се припомни, че искът по настоящото дело се отнася само до помощите, отпуснати на Indosa от Баската автономна област.

39. С оглед на въведеното с Договора от Лисабон изменение на досъдебната процедура, предхождаща производството за неизпълнение на решение на Съда, установяващо неизпълнение на задължения, най-напред следва да се определи отново датата, към която се преценява наличието на неизпълнение на задължения. Съгласно постоянната практика на Съда, която се отнася до член 228, параграф 2 ЕО, тази дата е датата на изтичане на срока, определен в мотивираното становище¹³.

40. Тъй като етапът на мотивираното становище е отпаднал, по аналогия със съдебната практика във връзка с член 228, параграф 2 ЕО датата, към която се преценява наличието на неизпълнение на задължения по смисъла на член 260, параграф 2 ДФЕС, би следвало да съвпада с деня на изтичане на срока, определен в официалното уведомително писмо, или евентуално в допълнителното официално уведомително писмо за представяне на становището на съответната държава членка. В конкретния случай датата е 22 май 2010 г.

41. Тъй като Indosa и неговото дъщерно дружество, а именно CMD, са обявени в несъстоятелност, ми се струва полезно да припомня съдебната практика относно възстановяването на помощи от предприятия, които са обявени в несъстоятелност. Съгласно тази съдебна практика възстановяването на предишното положение и премахването на произтичащото от неправомерно отпуснатите помощи нарушение на конкуренцията могат по принцип да се осъществят чрез вписване на задължението, свързано с възстановяването на съответните помощи, в списъка на задълженията на предприятието¹⁴. Все пак вписването на свързаното с възстановяването на съответните помощи задължение в списъка на задълженията може да отговаря на изискването за възстановяване на помощи — в случай че държавните органи не успяват да възстановят пълния размер на помощите — само когато производството по несъстоятелност приключва с ликвидация на предприятието, т.е. с окончателното прекратяване на дейността му, което държавните органи могат да предизвикат в качеството си на акционери или на кредитори¹⁵.

42. Тази съдебна практика е поставила възможността обявените за неправомерни с решението на Комисията помощи да се считат за възстановени в зависимост от две кумулативни условия. Първото условие е включването на свързаните с възстановяването на съответните помощи задължения в масата на несъстоятелността, а второто условие е окончателното прекратяване на субсидираната със съответните помощи дейност.

13 — Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия (C-496/09, Сборник, стр. I-11483, точка 27 и цитираната съдебна практика).

14 — Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия (посочено в бележка под линия 13, точка 73).

15 — Решение от 13 октомври 2011 г. по дело Комисия/Италия (C-454/09, точка 36 и цитираната съдебна практика).

43. Що се отнася до първото условие, в настоящото производство е безспорно, че към референтната дата, т.е. към 22 май 2010 г., задълженията, свързани с възстановяването на предоставените от Баската автономна област на Indosa помощи, не са били включени в масата на несъстоятелността в рамките на производството по несъстоятелност на CMD.

44. От материалите по делото е видно, че за първи път Баската автономна област е предявила вземане в размер на 16 828,34 EUR на 10 юни 2010 г., т.е. след изтичане на срока, определен в допълнителното официално уведомително писмо. Освен това предявената сума не е била точна. Ново вземане, този път за 16 498 499 EUR, е било предявено на 3 декември 2010 г. Тази сума е коригирана с предявено на 23 февруари 2011 г. вземане, на 22 469 459 EUR и накрая, с предявяване на вземане от 7 декември 2011 г. за сума в размер на 22 683 745 EUR. От съдебното заседание следва, че след решението на националния компетентен съд от 4 април 2012 г. вземанията на стойност 22 683 745 EUR в крайна сметка са включени в масата на несъстоятелността в рамките на производството по несъстоятелност на CMD.

45. Тъй като двете условия, въз основа на които може да се установи дали са възстановени помощите, обявени за неправомерни с решение на Комисията, са кумулативни в случай на предприятие, обявено в несъстоятелност, и тъй като непосредствено по-горе бе отбелязано, че едно от тези условия не е изпълнено, според мен не следва да се разглежда въпросът дали е изпълнено второто условие, за да се установи неизпълнение на задължения от страна на Кралство Испания въз основа на член 260, параграф 2 ДФЕС.

46. При тези условия следва да се приеме, че като не е приело към датата на изтичане на срока, определен в допълнителното официално уведомително писмо, за представяне на становище относно твърдяното неизпълнение по член 260, параграф 2 ДФЕС, всички мерки за изпълнението на решението от 2002 г. относно възстановяването на помощите, обявени с Решение 91/1 за неправомерни и за несъвместими с общия пазар, Кралство Испания не е изпълнило задълженията си по това решение и по член 260, параграф 1 ДФЕС.

В – По периодичната имуществена санкция

47. Като се позовава на метода на изчисляване, изложен в нейното Съобщение SEC(2005) 1658 от 13 декември 2005 г. относно прилагането на член 228 ЕО¹⁶, изменено със Съобщение SEC(2010) 923 от 20 юли 2010 г., Комисията предлага периодична имуществена санкция за всеки ден забава в размер на 131 136 EUR. Тя счита, че посочената периодична имуществена санкция, изчислена въз основа на базисна сума от 640 EUR с коефициент 5 за тежестта на нарушението, с коефициент 3 за продължителността на нарушението и с фактор n 13,66, е пропорционална на тежестта и продължителността на нарушението предвид необходимостта да ѝ се придаде принудително и възпиращо действие.

48. Комисията обосновава налагането на периодична имуществена санкция с факта, че въпросните помощи още не са възстановени и че следователно Решение 91/1 и решението от 2002 г. все още не са изпълнени. В писменото си становище Комисията споменава три условия, които трябва да бъдат изпълнени, за да се считат помощите за възстановени. Първо, заемите, свързани с въпросните помощи, трябва да бъдат включени в масата на несъстоятелността, второ, субсидираната дейност трябва да бъде прекратена и трето, активите на Indosa трябва да бъдат продадени по пазарни цени в резултат от открита, безусловна и прозрачна тръжна процедура.

¹⁶ — ОВ C 126, 2007 г., стр. 15.

49. В съдебното заседание Комисията променя доводите си по този въпрос. Тя твърди, че макар и в крайна сметка, по-точно на 4 април 2012 г., вземанията, свързани със съответните помощи, да са били включени в като задължения в масата на несъстоятелността, твърдяното неизпълнение от страна на Кралство Испания е продължило, тъй като субсидираната дейност не е била прекратена. Ето защо изглежда, че Комисията се отказва от условието за продажба на активите по пазарни цени.

50. Що се отнася до Кралство Испания, то е на мнение, че в настоящия случай не следва да се налагат парични санкции, тъй като националните власти са направили всичко по силите си за възстановяването на помощите, обявени за неправомерни с Решение 91/1, и следователно евентуалните парични санкции не могат да променят поведението им. Що се отнася по-специално до периодичната имуществена санкция, Кралство Испания се позовава на Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия¹⁷, за да обоснове становището си, че в крайна сметка решението от 2002 г. е изпълнено, тъй като задълженията, свързани с възстановяването на помощите, обявени за неправомерни с Решение 91/1, са включени в масата на несъстоятелността в рамките на производството по несъстоятелност на CMD и поради това не следва да се налага периодична имуществена санкция.

51. Все пак, в случай че Съдът приеме, че следва да бъдат наложени такива санкции, Кралство Испания предлага периодична имуществена санкция с размер 12 269,70 EUR на тримесечие, изчислена въз основа на базисна сума от 9,98 EUR¹⁸ с коефициент 1 за тежестта на нарушението, с коефициент 1 за продължителността на нарушението, с фактор n 13,66, и предвид налагането на периодична имуществена санкция на тримесечие — с фактор 90.

52. С оглед на гореизложените доводи на страните трябва преди всичко да се определи дали неизпълнението, в което се упреква Кралство Испания, произтичащо от неизпълнение на решението от 2002 г., продължава до разглеждането на фактите от Съда, както се изисква от съдебната практика относно налагането на периодична имуществена санкция¹⁹.

53. Както вече бе посочено в настоящото заключение, изпълнението на решението от 2002 г. предполага изпълнение на Решение 91/1, а изпълнението на посоченото решение предполага възстановяването на обявените за неправомерни помощи.

54. Установено е също така, че за предприятие в несъстоятелност, както в настоящото производство, съдебната практика поставя две кумулативни условия, за да може помощите, обявени за неправомерни с решение на Комисията, да се считат за възстановени, а именно включването на свързаните с възстановяването на помощите задължения в масата на несъстоятелността и окончателното прекратяване на дейността, субсидирана със съответните помощи²⁰.

55. Според мен наличието на тези две кумулативни условия не се поставя под съмнение от Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия²¹, макар от него Кралство Испания да прави извод, че държавата членка изпълнява задължението за възстановяване на неправомерно отпуснатите държавни помощи, като предявява въпросните вземания в рамките на производството по несъстоятелност. Действително, в това решение Съдът е обвързал

17 — Посочено в бележка под линия 13.

18 — Предложената от Кралство Испания базисна сума е изчислена, като се умножи единната базисна сума от 640 EUR, определена в Съобщение на Комисията SEC(2005) 1658 от 13 декември 2005 г., по 25 % (тъй като твърдяното неизпълнение се отнася само до едно от четирите дружества на Magefesa, получило неправомерни помощи съгласно Решение 91/1) и по 6,24 % (тъй като твърдяното неизпълнение се отнася до помощ, предоставена от правителството на област, която представлява 6,24 % от brutния вътрешен продукт на Испания).

19 — Вж. в този смисъл Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия (посочено в бележка под линия 13, точка 42).

20 — Вж. точки 40 и 41 от настоящото заключение.

21 — Посочено в бележка под линия 13.

задължението за възстановяване на неправомерните държавни помощи само с предявяването на вземанията в рамките на производството по несъстоятелност и същевременно е отхвърлил изрично условието за продажба на активите на предприятието при пазарни условия²². Това обаче не означава, че Съдът е отхвърлил условието за прекратяване на субсидираната с неправомерно отпуснатите държавни помощи дейност, произтичащо от предходната постоянна съдебна практика²³.

56. В конкретния случай се налага изводът, че към датата на приключване на устната фаза на настоящото производство, задълженията на стойност 22 683 745 EUR, свързани с възстановяването на помощите, предоставени от Баската автономна област на Indosa, са били включени в масата на несъстоятелността в рамките на производството по несъстоятелност на CMD.

57. Проблемният аспект е дали дейността, субсидирана с обявените за неправомерни с Решение 91/1 помощи, наистина е била прекратена.

58. Макар Indosa да е обявено в несъстоятелност през 1994 г., спорната дейност продължавала да се извършва посредством CMD. Последното също е обявено в несъстоятелност през 2008 г. и според твърденията на Кралство Испания дейността му е била прекратена окончателно след произнасяне на определението на компетентния национален съд от 24 юли 2009 г. относно прекратяването на трудовите договори на целия му персонал. В писмения си отговор на поставените от Съда въпроси самото Кралство Испания обаче приема, че дейността в инсталациите на CMD продължила, като това ставало посредством Euskomenaje, дружество, учредено на 3 септември 2009 г., което използвало помещенията на CMD, за да произвежда и търгува със стоките, които CMD произвеждало по-рано. Това станало възможно по силата на даденото от синдиките на CMD разрешение за временното прехвърляне на неговите активи в полза на Euskomenaje.

59. Несъмнено Кралство Испания доказва, че баското правителство е взело редица мерки, за да предотврати възможността Euskomenaje да продължи да извършва дейност в помещенията на CMD. Това не променя факта, че към датата на приключване на устната фаза на настоящото производство Euskomenaje е продължавало да извършва същата дейност в инсталациите на CMD. Този факт е потвърден от самото Кралство Испания в съдебното заседание.

60. Според мен в настоящия случай е установено в достатъчна степен, че условието за окончателно прекратяване на субсидираната от неправомерните помощи дейност не е изпълнено към датата на приключване на устната фаза и че следователно обявените за неправомерни с Решение 91/1 държавни помощи не могат да се считат за възстановени. При това положение на Кралство Испания следва да се наложи периодична имуществена санкция, която да го насърчи да сложи край в най-кратък срок на твърдяното неизпълнение, което иначе би продължило²⁴.

61. Що се отнася до размера на периодичната имуществена санкция, Съдът многократно се е произнасял в смисъл, че периодичната имуществена санкция би трябвало да се определя по такъв начин, че да бъде едновременно съобразена с обстоятелствата и съразмерна на установеното неизпълнение, както и на платежоспособността на съответната държава членка. Основните критерии, за да се осигури принудителният характер на периодичната имуществена санкция с оглед на еднаквото и ефективно прилагане на общностното право, по принцип са продължителността на нарушението, степента на тежест на нарушението и

22 — Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия (посочено в бележка под линия 13, точки 74 и 75).

23 — Решение от 13 октомври 2011 г. по дело Комисия/Италия (посочено в бележка под линия 15, точка 36 и цитираната съдебна практика).

24 — Вж. в този смисъл Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция (C-121/07, Сборник, стр. I-9159, точка 58).

платежоспособността на въпросната държава членка. За прилагането на тези критерии трябва да се отчетат по-конкретно последиците от неизпълнението за частните и за публичните интереси, както и необходимостта да се постигне спешно изпълнение на задълженията от страна на съответната държава членка²⁵.

62. Що се отнася до първия критерий, а именно продължителността на нарушението, в случая са изминали повече от десет години от датата на произнасяне на решението от 2002 г., в чието неизпълнение се упреква Кралство Испания. Очевидно това е значителен период от време. Следва да се посочи още, че това е най-дългият период, който Съдът трябва да разглежда в рамките на производство за установяване на неизпълнение на задължения поради неизпълнение на решение, установяващо неизпълнение на задължения. Поради тази причина съм съгласен с Комисията, че в случая следва да се приложи най-високият коефициент за продължителност на нарушението, а именно коефициент 3.

63. Относно втория критерий, а именно тежестта на нарушението, Съдът вече е подчертавал, че разпоредбите от Договора за ЕО имат основополагащ характер за държавните помощи, които са предмет на Решение 91/1 и на решението от 2002 г. Значимостта на тези разпоредби, нарушени в настоящия случай, намира отражение по-специално в обстоятелството, че с възстановяването на неправомерна държавна помощ се премахва нарушението на конкуренцията, причинено от предоставеното с помощта конкурентно предимство, като се лишава получателят на помощта от предимството, с което се е ползвал в сравнение със своите конкуренти²⁶.

64. По този въпрос обаче според мен трябва се вземе предвид постигнатият напредък в изпълнението на Решение 91/1 и решението от 2002 г. след предявяването на настоящия иск. Бих искал да подчертая по-специално два факта: първо, че вземанията, свързани с възстановяването на предоставените на Indosa помощи в крайна сметка са били включени в масата на несъстоятелността в рамките на производството по несъстоятелност на CMD, и второ, че националните власти са извършили действия за постигане на окончателното, а не само на формалното прекратяване на субсидираната с неправомерните държавни помощи дейност, макар към момента техните инициативи да не са довели до желаната цел.

65. Според мен тези два факта обосновават намаляване на предложения от Комисията коефициент за тежест на нарушението на 4.

66. Що се отнася до третия критерий, а именно платежоспособността на съответната държава членка, Съдът е приел, че методът, по който основният размер се умножава със специален за тази държава членка коефициент, е подходящо средство за отразяване на платежоспособността на посочената държава, като едновременно с това се запазва разумно разграничаване между различните държави членки²⁷. В настоящия случай от това следва, че за Кралство Испания следва да се използва фактор n 13,66.

67. Предложените коефициенти водят до периодична имуществена санкция от 104 909 EUR за всеки ден на забава при изпълнение на Решение 91/1 и на решението от 2002 г.

68. По отношение на периодичността на тази санкция считам, че изчисляваната на дневна база периодична имуществена санкция в случая е най-подходяща, за да се сложи край възможно най-бързо на неизпълнението, в което се упреква Кралство Испания.

25 — Вж. Решение от 7 юли 2009 г. по дело Комисия/Гърция (C-369/07, Сборник, стр. I-5703, точки 114 и 115).

26 — Вж. Решение от 7 юли 2009 г. по дело Комисия/Гърция (посочено в бележка под линия 25, точки 118 и 120).

27 — Вж. Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия (посочено в бележка под линия 13, точка 65 и цитираната съдебна практика).

Г – По еднократно платимата сума

69. Предвид всички правни и фактически обстоятелства, свързани с неизпълнението, в което е упрекнуто Кралство Испания, Комисията счита, че ефективната превенция на бъдещо повторение на аналогични нарушения на правото на Съюза изисква приемането на възпиращи мерки, каквато е налагането на еднократно платима сума. Що се отнася до размера на еднократно платимата сума, Комисията предлага сумата от 14 343 EUR²⁸ да се умножи по броя дни, които са изтекли между обявяването на решението от 2002 г. и датата, на която Кралство Испания е изпълнило задълженията си, или евентуално датата на обявяване на решението по настоящия случай.

70. В случай че Съдът счете, че трябва да наложи еднократно платима сума, Кралство Испания предлага сума от 44,80 EUR на ден, изчислена въз основа на базисна сума от 3,28 EUR²⁹ с коефициент 1 за тежестта на нарушението и с фактор n 13,66.

71. Що се отнася до еднократно платимата сума, следва да се припомни, че такъв вид парична санкция не може да се налага автоматично в случаите на неизпълнение на задължения по член 260, параграф 1 ДФЕС. Според Съда посочената разпоредба от ДФЕС му предоставя широка свобода на преценка, за да реши дали да бъде наложена подобна санкция³⁰ с оглед на всички релевантни елементи, свързани както с характеристиките на установеното неизпълнение на задължения, така и с поведението на съответната държава членка³¹.

72. Считаю, че в случая именно продължителността на нарушението подкрепя тезата за налагането на еднократно платима сума. Става въпрос за значителен период от време, тъй като са изминали повече от десет години от произнасянето на решението от 2002 г., в чието неизпълнение е упрекувано Кралство Испания.

73. Освен това Съдът вече е признал, че повторението на неправомерно поведение в дадена област на правото на Съюза може да бъде критерий за налагане на еднократно платима сума³², което според мен съответства на превантивния характер на паричните санкции³³. В случая на Кралство Испания Съдът неколккратно е установявал неизпълнение на задължения, свързани с неизпълнение на решения на Комисията, с които държавните помощи са обявени за неправомерни и за несъвместими с общия пазар, по-специално в Решение от 20 септември 2007 г. по дело Комисия/Испания³⁴ и Решение от 14 декември 2006 г. по дело Комисия/Испания³⁵.

28 — Сумата от 14 343 EUR е резултат от умножаването на базисна сума от 210 EUR по коефициент 5 за тежестта на нарушението и по фактор n 13,66.

29 — Подобно на базисната сума в случай на периодична имуществена санкция, предложената от Кралство Испания базисна сума за еднократно платимата сума е резултат от умножаването на единната базисна сума от 210 EUR, определена със Съобщение на Комисията SEC(2005) 1658 от 13 декември 2005 г., по 25 % и по 6,24 %.

30 — Вж. в този смисъл Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция (посочено в бележка под линия 24, точка 63) и Решение от 7 юли 2009 г. по дело Комисия/Гърция (посочено в бележка под линия 25, точка 144).

31 — Вж. в този смисъл Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция (посочено в бележка под линия 24, точка 62), Решение от 4 юни 2009 г. по дело Комисия/Гърция (C-568/07, Сборник, стр. I-4505, точка 44), Решение от 4 юни 2009 г. по дело Комисия/Гърция (C-109/08, Сборник, стр. I-4657, точка 51) и Решение от 7 юли 2009 г. по дело Комисия/Гърция (C-369/07, посочено в бележка под линия 25, точка 144).

32 — Вж. в този смисъл Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция (посочено в бележка под линия 24, точка 67) и Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия (посочено в бележка под линия 13, точка 91).

33 — Относно превантивния характер вж. Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция (посочено в бележка под линия 24, точка 59).

34 — C-177/06, Сборник, стр. I-7689.

35 — C-485/03-490/03, Recueil, стр. I-11887.

74. Що се отнася до размера на еднократно платимата сума, в самото начало трябва да се припомни, че Съдът не е обвързан от предложението на Комисията и че определянето на този размер е в обхвата на правото му на преценка³⁶. Еднократно платимата сума трябва да бъде определена по такъв начин, че тя да бъде, от една страна, съобразена с обстоятелствата, а от друга страна, съразмерна на установеното нарушение, както и на платежоспособността на съответната държава членка. Сред релевантните фактори в това отношение са именно елементи като продължителността на неизпълнението след постановяване на решението, с което то е установено, както и тежестта на нарушението³⁷.

75. Предвид изложените в точки 62—64 от настоящото заключение съображения относно продължителността и тежестта на неизпълнението, в което Кралство Испания е упрекувано, считам, че сумата от 20 милиона евро е съобразена с обстоятелствата по делото.

IV – Заключение

76. С оглед на гореизложените съображения предлагам на Съда:

- да установи, че като не е приело към датата на изтичане на срока, определен в допълнителното официално уведомително писмо за представяне на становище относно твърдяното неизпълнение по член 260, параграф 2 ДФЕС, всички мерки за изпълнение на Решение от 2 юли 2002 г. по дело Комисия/Испания (C-499/99) относно възстановяването на помощите, обявени за неправомерни и за несъвместими с общия пазар с Решение 91/1/ЕИО на Комисията от 20 декември 1989 г. относно помощите, предоставени в Испания от централното правителство и от правителствата на някои автономни области на Magefesa, производител на кухненски прибори от неръждаема стомана и малки домакински електроуреди, Кралство Испания не е изпълнило задълженията си по това решение и по член 260, параграф 1 ДФЕС,
- да осъди Кралство Испания да заплати на Европейската комисия по сметка „Собствени ресурси на Европейския съюз“ периодична имуществена санкция в размер на 104 909 EUR за всеки ден забава на прилагането на необходимите мерки за съобразяване с Решение от 2 юли 2002 г. по дело Комисия/Испания, посочено по-горе, считано от изтичането на един месец след постановяване на настоящото решение до изпълнението на решението от 2 юли 2002 г.,
- да осъди Кралство Испания да заплати на Европейската комисия по сметка „Собствени ресурси на Европейския съюз“ еднократно платима сума от 20 милиона евро,
- да осъди Кралство Испания да заплати съдебните разноски.

36 — Вж. в този смисъл Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция (посочено в бележка под линия 24, точка 64).

37 — Решение от 17 ноември 2011 г. по дело Комисия/Италия (посочено в бележка под линия 13, точки 93 и 94).